

Malaki

«Malaki pəyoğəmbər»

¹ Pərwərdigardin Malakiğa yükləngən wəhiy, u arqilik Israilğa kəlgən: —□

Birinqi munazirə — Hudaning Israilğa boləjan muhəbbiti

² — Mən silərnı səyüp kəldim — dəydu Pərwərdigar, — birak silər: «Sən bizni kəndakmu səyüp kəlding?» — dəysilər.

Əsaw Yakupka aka boləjan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar, — birak Yakupni səydüm, ■

³ Əsawğa nəprətləndim; uning taqlirini qəl kıldim, mirasini qəl-bayawandiki qılberilərgə tapxurup bərdim.□ ⁴ Edom: «Biz wəyran qılinduk, birak biz harabiləxkən jaylarnı kəytidin qurup qikimiz» — desə, samawi qoxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: —

— Ular quridu, birak Mən ərüyməni; həklər ularnı «Rəzillikning zemini», «Pərwərdigar

□ **1:1 «yükləngən wəhiy»** — ibraniy tilida «massa» degən bir söz bilənlə ipadilini. U «adəmni qorqunqka salidiəjan wəhiy» həm «pəyoğəmbərnıng zımmisigə yükləngən bir wəzipə» degən ikki mənini əz iqiğə aləjan boluxi mumkin. ■ **1:2** Rim. 9:13 □ **1:3 «Yakupni səydüm, Əsawğa nəprətləndim»** — «palanqini səydüm, postanqığa nəprətləndim» degənlik ibraniy tilida adəttə «palanqini tallıwaldim, postanqini rət kıldim» degən mənini birkədər təkiltəydiəjan ibarə idi.

mənggügə oʻzəplini dioʻan əl» dəp ataydu.
 □ ⁵ Silərninɡ kəzlirinɡlar bunı kərüp:
 «Pərwərdigar Israil qəgrasininɡ sirtida
 uluʻqlandi!» — dəysilər. □

Ikkinqi munazirə — kaħinlarning wapasizliki

⁶ — Oʻqul atisini, kul igitisini hərmətləydu; əmdi
 Mən ata bolsam, hərmitim kəni? Igə bolsam,
 Məndin boləqan əyminix kəni? — samawi
 qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar
 silərgə xundak dəydu, i Mening namimni
 kəmsitkən kaħinlar!
 Birak silər: «Biz nemə kilip namingni
 kəmsitiptuk?» — dəysilər. □

□ **1:4 «Ular , yaʻni Edomlar** quridu, birak Mən oʻrümən; həkələr ularni «Rəzillikning zemini», «Pərwərdigar mənggügə oʻzəplini dioʻan əl» dəp ataydu» — Edom həkə Israiləqə hərdaim oʻqmənlik-adawət saqlap kəlgənidi. Ahirki zamanda ularning zemini pütünləy adəmsiz bolup, «ot-güngürt kəydüridiəqan», jinlarning makani bolidu (məsilən, «Obadiya»ni, «Yəx.» 34-babni kərüng). Huda Israiləqə: «Mana Edom zemini hərdaim tajawuz qilinip, xəhərliri bügüngə kədər harabiliktə turuwatidu, silərninɡ əhwəlinglar ulardin kəp əwzəl, silərdə ibadəthana, xəhərlər wə aram-tinqlik bar, ulardin obdan sawak elinɡlar!» degəndək bolsa kerək. Edoməqə tajawuz qiloqanlar Babilliklar (miladiyədin ilgiriki 587-586-yili) wə Ərəblərnı (550-460-yili) əz iqiğə aloqan. □ **1:5 «Silərninɡ kəzlirinɡlar bunı kərüp: «Pərwərdigar Israil qəgrasininɡ sirtida uluʻqlandi!» — dəysilər»** — demək, yat əllər (əyni qaoqdiki butpərəs həkələr) Hudaning kəlgüsida Edomning üstidin həküm qikarəlanlikini kərüp, dər wəkə Uning tirik Huda ikanlikini etirap kilidu. □ **1:6 «kaħin»** — mukəddəs ibadəthanida puqralar üçün məhsus qurbanlikni kəydürgüqi hadim.

⁷ Silər qurbangahim üstigə buloqanoqan ozukni sunisilər; andin silər: «Biz nemə kılıp seni buloqap koyduk?» — dəysilər; əməliyəttə silər: «Pərwərdigarning dastihinining tayini yoktur» — dəysilər.□

⁸ Kor malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kesəl malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Həzir buni sening waliyinqoqa sunup baq; u səndin hursən bolamdu? Sanga yüz-hatirə kılamdu? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar.□

⁹ — Əmdi, keni, silər Təngridin bizgə xəpkət kərsətkəysən dəp ətünüp bekinglar; qolunglardin muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərəkəndikənglarni qəbul kılamdu? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar.

¹⁰ — Aranglardin dərwezilarni etip koyoqudək birsi qikmamdu? Xundak boləanda silər qurbangahimda bikardin-bikar ot

□ **1:7 «Pərwərdigarning dastihinining tayini yoktur»** — «Pərwərdigarning dastihini»ni kəndak qüxinimiz? Muqəddəs ibadəthanida Hudaqə atop beqixlanoqan həmmə qurbanlik wə ularqə qoxuloqan «axlik hədiyə» wə «xarab hədiyə» katarliklarning həmmisi «Pərwərdigarning dastihini» dəp ataloqan. Kaqinlarning bu dastihandiki bəzi qurbanliklardin bir kismini yeyix hokuk-imtiyazi bar idi. □ **1:8 «Kor malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kesəl malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu?»** — Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən qanun boyiqə, hər bir qurbanlik nuqsansiz boluxi kerək idi. Kor, tokur, kesəl mal buyaqta tursun, hətta kiqikkinə daq bolsimu bolmaytti («Law.» 22-babni, «Qan.», 15:19-21ni kəring).

qalab yürməyttinglar. Mening silərdin heq hursənlikim yok, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə qolunglardin heqkandak «axlik hədiyə»ni qobul qilmaymən. □ ■

Hudaning namini buləjax

11 Kün qıqardın kün patarəja Mening namim əllər arisida uluə dəp qarilidu; hər bir jayda namiməja huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu; qünki namim əllər arisida uluə dəp qarilidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. □

12 Birəq silər bolsanglar: «Pərwərdigarning dastihini buləjanəjan, uning mewisi, yəni ax-ozuki nəprətliktur» — deginglarda, silər uni

□ **1:10** «Aranglardin dərwazilarni etip koyəjudək birsi qıqmamdu?» — birsi ibadəthanining dərwazilirini etiwətsə, kahınlar yaki baxqılar Huda aldəja muxundak «napak qurbanliklar»ni heq elip kirəlməytti. ■ **1:10** Yəx. 1:11; Yər. 6:20; Am. 5:21, 22. □ **1:11** «Kün qıqardın kün patarəja Mening namim əllər arisida uluə dəp qarilidu; hər bir jayda namiməja huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu» — «huxbuy selinidəjan bolidu» degən peilning xəkli bək alaħidə, yat əllər arisidiki bəzilər Hudaəja ibadət qiləjanda hətta «bax kahın»əja ohxax «huxbuy yandurux» imtiyazəja erixidu, dəp puritidu. «**pak bir «axlik hədiyə» sunulidu**» — ibraniy tilida «pak» degən bu səz intayin alaħidə bolup, qurbanlik-hədiyilərnin «pak» (yaki bəzidə «nuqsansız»)likini təswirləyidəjan adəttiki səzlərgə qarəjanda, «tehimu pak»likni bildüridu. Demək, əllər (Yəħudiy əməslər) arisidiki bəzilər Hudaəja ibadət qiləjanda «Təwrat dəwrədikilər»din tehimu yahxi, tehimu pak birhil hədiyəni Hudaəja sunalaydu... Bu ixlər Injilda xərħlinidu (məsilən, «Rim.» 12:1-2).

haram kilisilەر; ¹³ wə silەر: «Mana, nemidegən awariqilik!» dəysilەر wə Manga qarap dimioqinglarni kakisilەر, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — silەر yarilanoqan, tokur həm kesəl mallarni elip kelisilەر. Qurbanliq-hədiyilərnı xu peti elip kelisilەر; Mən buni qolunqlardin qobul qilamdimən? — dəydu Pərwərdigar.□

¹⁴ Bərħək, padisida qoqkar turup, Rəbkə qiloqan kəsimini ada kilix üqün buloqanoqan nərsini qurbanliq kilidioqan aldımqi lənətkə qalidu; qünki Mən uluq Padixahdurmən, namim əllər arisida hərmətlinidioqan bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar.□

2

1 — Əmdi, həy kaħinlar, bu əmr-pərman silərgə

□ **1:13 «...Manga qarap dimioqinglarni kakisilەر»** — yaki «...uningoqa qarap dimioqinglarni kakisilەر» — demək, Hudaning dastihinoqa. **«silەر yarilanoqan... mallarni elip kelisilەر...»** — «yarilanoqan ... mallar» bəlkim yirtkuq haywan tərpidin yarilanoqan. Bundaq gəxni hətta adəm yesimu bolmaytti (Təwrat, «Mis.» 22:31). Bəzi alimlar bu söz kala-qoylar «kixilər tərpidin bulang-talangda tutuwelinoqan» degən mənide dəp qaraydu. □ **1:14 «...Rəbkə qiloqan kəsimini ada kilix üqün buloqanoqan nərsini qurbanliq kilidioqan aldımqi lənətkə qalidu»** — Hudadin bir ixni tiləydioqan yaki Hudaqa təxəkkür eytməqi bolqan Israillar bəzide əlahidə bir qurbanliq kilixka kəsəm iqudu, birək «Hudaqa esil malni sunimən» dəp kəsəm iqkən bu «aldımqi» uning ornioqa «napak» (qotur, deqi bar) bir malni almasturuwetidu.

qüxti: —

² Silər anglimisanglar, namimoqa xan-xərəp kəltürüxkə kəngül qoymisanglar, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — Mən aranglarəqa lənətni qüxürüp əwətimən; silərninğ bərikətliringlarəqimu lənət qilimən. Bərħək, Mən allıkaqan ularəqa lənət okudum, qünki silər *xəripimgə* kəngül qoymidinglar. ■

³ Mana, Mən uruqliringlarəqa tənbiħ berimən, silərninğ yüzünlərgə pok, heytinglardiki pokni sürimən; birsi silərnı xu pok bilən billə apirip taxlaydu. □ ⁴ Xuning bilən silər Mening silərgə bu əmrni əwətkənlikimni bilisilər, məxsət, Mening Lawiy bilən tüzgən əhdəmning sakliniwerixi üqündur, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. □

⁵ — Mening uning bilən tüzgən əhdəm həyatlık həm aram-hatırjəmlık elip kelidu; uni Məndin qorqsun dəp bularnı uningəqa

■ **2:2** Law. 26:14; Qan. 28:15 □ **2:3** «**Mana, Mən uruqliringlarəqa tənbiħ berimən**» — ıbraniy tilidimu uyoqur tilıəqa ohxax, «uruq» degən söz həm ziraətlərninğ danlıri həm adəm pərzəntlırını kərsitidu. Bəlkim bu yərdə kəstən ikki bislik mənıdə ıxlitilgən. «**heytinglardiki pok**» — heyttiki nuroqun qurbanlık qilınəqan mallarning poklırını kərsitidu. Qurbanlık qilınəqan mallarning poklırını ıbadəthanidin elip qıqıp sirtta kəydürüwetix kaħınlarınğ məs'uliyiti idi (məsilən, «Mis.» 29:14, «Law.» 4:11). □ **2:4** «**Mening Lawiy bilən tüzgən əhdəm**» — «Lawiy» həzriti Yaqupning 12 oqlidin biri idi, xunga İsrailning 12 kəbilisidin biri boləqan. Musa pəyoqəmbərninğ dəwrıdə Huda kaħınlık hizmitini Lawiy kəbilisigə tapxuroqan («Mis.» 32-bab, «Qəl.» 25-bab, «Qan.» 11:8-33-ayətlərnı kərüng).

bərdim; u Məndin qorkup namim aldida titrigənidi. ⁶ Aozidin həkikətning təlim-tərbiyisi qüxmigən, ləwlriddin nahəklik tepilmioğan; u aramliq-hatirjəmlük həm duruslukta Mən bilən billə mangoğan, nuroqun kixilərnı kəbihliktin yanduroğan. ⁷ Qünki kahinning ləwliri ilim-bilimni saklıxi kerək, həklər uning aozidin Təwrat-kanunini izdixi lazim; qünki u samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigarning əlqisidur.

⁸ — Birək silər yoldin qətnəp kəttinqlar; silər nuroqun kixilər üqün Təwrat-kanunini putlikaxangoğa aylanduruwəttinqlar; silər Lawiy bilən tüzülgən əhdini buzoğansilər — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar, ⁹ — xunga Mən silərnımu pütün həlkə aldida nəprətlik wə pəskəx kildim, qünki silər yollirimni tutmioğan, xundakla Təwrat-kanunini ijra kıləğanda bir tərəpkə yan baskan.

Həlkəning wapasizliki

¹⁰ — Bizdə bir ata bar əməsmu? Bizni Yaratquci pəkət birlə Təngri əməsmu? Əmdi nemixka hər birimiz öz kərindiximizə wapasizlik kılıp, ata-bowilirimiz bilən tüzgən əhdisini buləymiz? □

¹¹ Yəhuda wapasizlik kildi, Israilda həm Yerusalemda yirginqlük bir ix sadir kılındi; qünki Yəhuda Pərwərdigar səyğən muqəddəs jayini

□ **2:10 «Bizdə bir ata bar əməsmu?»** — 10-17-ayətlərgə qarışanda, «ata» degən Hudani kərsitidu. Birək bəzi alimlar u «həzriti İbrahım»ni kərsitidu, dəp qaraydu.

buloqap, yat bir ilahning kizini əmrigə aldi.

□ ¹² Undak kילוquci, yəni azduruquci bolsun, azduruloquci bolsun, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarqa «axliq hədiyə»ni elip kəlgüci bolsun, Pərwərdigar ularni Yakupning qedirliridin üzüp taxlaydu.

¹³ Silər xuningdək xundak kilisilərki, qurbangahni kəz yaxliri, yioqa, ah-zarlar bilən kaplaysilər — qünki U kurbanliq-hədiyilərgə heq qarimaydiqan boldi, uningdin heq razi bolmay qolunglardin qobul qilmaydiqan boldi. □ ¹⁴ Birak silər: «nemixka?» dəp soraysilər.

— Qünki Pərwərdigar sən wə yaxliqingda alqan ayaling otturisida guwahqi bolqanidi; sən uningqa wapaszliq kilding, gərqə u sening həmrahing wə sən əhdə tüzgən ayaling bolsimu. ¹⁵ Huda *ər-ayalni* bir kילוqan əməsmu? Xundakla, buningqa Rohini kalduroqan əməsmu? *Huda* nemixka ularni bir kildi? Qünki U ulardin ihlasmən pərzənt kütkenidi.

□ **2:11 «yat bir ilahning kizini əmrigə aldi»** — «yat (əjnəbiy) bir ilahning kizi» bu yərdə eytiloqini, qətəllik bir kiz bilən toy kিলix əməs, bəlki butqa qokunidiqan bir kiz bilən toy kিলix. □ **2:13 «qurbangahni kəz yaxliri, yioqa, ah-zarlar bilən kaplaysilər»** — muxu «kəz yaxliri» Huda həlqning dua-tilawətlirini (qurbanliqlar bularqa qoxuloqan bolsimu) anglmioqandin keyin, ularning kəzidin qikqan yax bolsa kerək. Bəzi alimlar 14-ayətkə qarioqanda kəz yaxlirini wapaszliqqa uqrioqan ayallarningki, dəp qaraydu (ayallar adəttə qurbangah aldida kərünsə bolmaytti, birak ularning azabliq yaxliri Huda aldidə «qurbangahimni kapliqan» dəp hesabliqan). Bu kəzqarax orunluqtək bolqini bilən biz birinqi qaraxta bolimiz.

Əmdi hər biringlar öz kəlb-rohinglaroşa dikket kilinglar, heqkaysisi yaxlikta aloqan ayaloqsa wapasizlik kilmisun! □ 16 Qunki Men talak kilixka oqturmən, dəydu Israilning Hudasi Pərwərdigar, — xuningdək öz tonioşa zomburluk qaplasturuwaloquqioşa eqmən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar.

— xunga kəlb-rohinglaroşa dikket kilinglar, heqkaysinglar wapasizlik kilmanglar! □

□ 2:15 «Huda ər-ayalni bir kiloqan əməsmu? Xundaqla, buningoşa Rohini kalduroqan əməsmu? Huda nemixka ularni bir kildi?» — ayətning birinçi qismining tərjimiliri hərhil. Ulardin biri: «Kimdə Rohtin (yəni, Hudaning Rohidin) azraq bar bolsila, hərgiz undak kilmaydu». İbraniy tilida bu yərnı qüxinix təs. Bəzi alimlarmu bu ayətni İbrahimning pərzənt kərəy dəp, Həjərnı elixi Sarahka bir hil wapasizlik bolqanlıqini bildüridu, dəp qüxinidu. Biraq omumiy mənisi həmmigə ayanki, Huda wapasizlikka wə (gərqə Təwrat dəwrədə Huda Musa pəyqəmbər arkilik talak berixkə ruhsət bərgən bolsimu) talak berixkə eq (16-ayətnimu kəring). □ 2:16 «mən talak kilixka oqturmən, dəydu Israilning Hudasi Pərwərdigar, — Xuningdək öz tonioşa zomburluk qaplasturuwaloquqioşa eqmən» — kona zamanlarda birsi öz qapinini yaki tonini məlum bir kizning üstigə yapqan bolsa, bu hərəkət bu kizə qoşdıquqı bolimən, uni əmrimgə alimən, degənni bildürətti («Rut» 3-bab, «Əz.» 16-babni kəring). Biraq muxundak ərlər ayallirioşa qoşdıquqı bolmayla qalmastin, ularoşa hərhil zulum-zorluqlarnı kilatti yaki ahirida ularni talak kilatti; andin keyin (11-ayət) butpərəs kiz bilən toy kilatti. Baxka birhil tərjimisi: ««Qunki u öz jorisioşa eq bolup, uni talak kiloqan wə xundaqla zorawanlik bilən tonini yapqan» dəydu Israilning Hudasi Pərwərdigar». By tərjimə toqra bolsa, Təwrat dəwrədə Pərwərdigarning: «eqmənlük talak berixkə səwəb bolmaydu» degən həkümını bildüridu.

Əhdə əlqisi kelidu - təyyar bolunglar!

17 — Silər sözliringlar bilən Pərwərdigarning səwr-takitini qoymidinglar, andin silər: «Biz nemə qilip Uning səwr-takitini qoymaptuk?» — dəysilər.

Səwr-takitini qoymioqanliqinglar bolsa dəl: «Rəzillik qiləuqi Pərwərdigarning nəziridə yahxidur; U ulardin hursən bolidu»; yaki «Adalətni yürüzgüqi Huda zadi nədidur?» — degininglərdə bolmamdu!

3

1 — Mana əmdi Mən Öz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yol təyyarlaydu; silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə Əlqisi Öz ibadəthanisiqə tuyuksiz kiridu; mana, U keliwatidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari

boloqan Pərwərdigar. □ ■

² — Birak Uning kəlgən künidə kim qidiyalisun? U kərüngəndə kim turalisun? Qünki U tawliuquqining oti, kirqining akartkuq xoltisidək bolidu; ³ U kümüxni tawliuquqi həm erioqdiuquqidək tawlap olturidu; Lawiyning balilirini saplaxturidu, ularni altun-kümüxni tawliuqandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigarğa həkqaniylikta kilingan qurbanlik-hədiyəni sunidu. ■

⁴ Andin Yəhuda həm Yerusalemning qurbanlik-hədiyiliri Pərwərdigarğa kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. ⁵ Mən hesab elixka silərgə yəkin kelimən; Mən sehərgərlərgə, zinahorlarğa,

□ **3:1 «Mana əmdi Mən Öz əlqimni əwətimən»** — ibraniiy tilida «Mana, Mən! Mən Öz əlqimni əwətimən,...». **«silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə Əlqisi Öz ibadəthanisioğa tuyuqsiz kiridu»** — bəzilər «yəni»ni «wə» dəp tərcimə kəlip «silər izdigən Rəb wə silər hursənlik dəp bilgən əhdə əlqisi öz ibadəthanisioğa tuyuqsiz kiridu» dəp tərcimə kəlidu. Ləkin undak tərcimə toqra bolsa, demək ikkinqi əlqi Rəb Əzi bolmisa, ibadəthanini qandaqmu uning «Əz ibadəthanisi» degili bolsun? Alimlarning kəpinqisining pikriqə, xundakla bizningqə, bu ayət boyiqə ikki əlqi kəlidu; (1) Rəbning yolini təyyar kəlidioqan əlqi («Məning əlqim») wə (2) uningdin keyinki Rəb Əzi; Rəb yənə «Əhdə Əlqisi» dəpmu atilidu. Bu ikki əlqi, xundakla «Əhdə Əlqisi»ning mənisi toqruqluq «koxumqə səz»imizdə tohtilimiz. Bu əlqining əwətilixi Hudaning həkqlərnin etikadisiz ərz-dadlirioğa bolqan jawabidur. Xunga «silər izdigən» wə «silər hursənlik dəp bilgən» degənlərnə kinayilik gəp dəp qüxiniximiz kərək. ■ **3:1** Mis. 23:20-22; Yər. 31:31-34; Əz. 36:26-28; Mat. 3: 11-12; 11:10; 24:12-16; Mar. 1:2; Luqa 1:76; 7:27; Yh. 2:13-17; Yəx. 40:3; Ibr. 8:6; 12:24 ■ **3:3** Ros. 6:7

yaloqan kəsəm iqqüqilərgə, mədikarlarınq həkkinini tutuwelip bozək kılouqularoqa, tul hotunlar həm yetim-yesirlarni harlıouqularoqa, yat adəmlərnı öz həkkinidin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq kərkmiətanlaroqa tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarınq Sərdari boləqan Pərwərdigar. □ ■ 6 Qünki Mənki Pərwərdigar əzgərməsturmən; xunga silər, i Yakupning oqulliri, tügəxmigənsilər. □ ■

7 — Ata-bowiliringlarınq künliridin tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq tutmiəqansilər. Mening yenimoqa kaytip kelinglar, Mən yeninglaroqa kaytimən, — dəydu samawi qoxunlarınq Sərdari boləqan Pərwərdigar, — birək silər: «Biz kəndəkmü kaytip kelimiz?» — dəysilər. ■ 8 Adəm Hudaningkini bulisa bolamdu? — Birək Manga Meningkini bulap kədinglar. Silər yənə: «Biz kəndəksigə Sanga bulangqilik kiliwatimiz» — dəysilər. Silər «ondin bir» ülüx əxrilinglarni həm «kətürmə hədiyələr»ni

□ 3:5 «tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən» — bəxka birhil tərjimisi «məhır əyibligüqi guwahqi bolimən». ■ 3:5 Mis. 20:7; 22:22; Qan. 24:17; Am. 2:7 □ 3:6 «Mənki Pərwərdigar əzgərməsturmən» — Huda əzgərməs bolsa, Uning İbrahim pəyoqəmbərgə əwladliri İsrail toqruluk boləqan wədilirimu əzgərməstur. «xunga silər, i Yakupning oqulliri, tügəxmigənsilər» — bəxka birhil tərjimisi: «xunga silər, i Yakup oqullirimü heq əzgərmigən». ■ 3:6 Zəb. 33:11-12; Pənd. 19:21; Yəx. 14:26, 27; 25:9; 46:10. ■ 3:7 Zək. 1:3

sunəjninglarda xundak kilisilər! □ 9 Silər eoqir bir lənətkə qaldinglar, qünki Manga bulangqilik kiliwatisilər — silər bu pütkül «yat əl» xundak kiliwatisilər! □ 10 Əmdi öyümdə axlık bolux üçün pütkül «ondin bir» ülüx əxrini ambarəja elip kelinglar wə xundakla Meni sinap bekinglar, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Mən asmanning derizilirini qong eqip silərgə patquzalmioqudək bir bərikətəni təküp beridiəjanliqimni kərüp bakmamsilər? 11 Xundak boləjandila Mən silərnəni dəp yənə yalmioquqini əyibləymən, u toprikinglardiki mewilərnəni wəyran qilmaymən; silərnəning baə-ətizliringlardiki tal üzümlər wəqitsiz təkülüp kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. □ 12 — Xuning bilən barlıq əllər silərnəni bəhtlik dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlandıridiəjan bir zemin bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar.

Halayik yənə qarxilik kərsitidu

- **3:8 «kətürmə hədiyə»** — muxu hil qurbanlıq bir tərəptin bəzi qurbanlıqlardın kaħinlar üçün ayrıwetilgən bir qismini, yənə bir tərəptin Hudaəja atap beəqixliəjan hərhil (məyli mukəddəs qanun bekitkən yəki ihtiyari bilən boləjan) nərsilərnəni təswirləydu. □ **3:9 «Silər bu pütkül «yat əl» xundak kiliwatisilər»** — «yat əl» muxu yərdə Hudaning intayin kinayilik gəpi. Həlk Uningəja yat bolup, butpərəs bir əlgə ohxaydu. □ **3:11 «mən silərnəni dəp yənə yalmioquqini əyibləymən»** — «yalmioquqi» bolsa hərhil ziyanlıq həxarət-həywanlarni (məsilən, qəkətkini) kərsitixi mumkin.

13 — Silərning sözliringlar Manga qattıq tögdi, dəydu Pərwərdigar, — biraq silər yənə: «Biz sən bilən qarxilixidiqan nemə söz kildük?» — dəysilər. ■

14 — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktur» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar aldida matəm tutqan kixilərdək yüruximizning nemə paydisi?» — dəysilər, ¹⁵ həm xuningdək: «Təkəbburlarni bəhtlik dəp ataymiz; rəzillik kılquqilar ronək tapidu; ular bərħək Hudani sinaydu, biraq qutulup ketidu» — dəysilər.

16 Pərwərdigardin əyminidiqanlar *buni anglap* pat-pat bir-biri bilən mungdaxti; Pərwərdigar uni nəzirigə aldi, sözlirini anglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning aldida Uningdin qorkup, Uning namini seqinqanlar üqün əslətmə bolqan bir hatirə kitab yezildi. □

17 — Bu kixilər bolsa Özümning alahidə gəhərimni yiqqan künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm öz hizmitidə bolqan oqlıqə iqini aqrirkandək ularqə iqimni aqririmən. ■ ¹⁸ Silər qaytip kelisilər wə həkkanıylar bilən rəzillərnı, Hudaning

■ 3:13 Ayup 21:14, 15.

□ 3:16 «Xuning bilən Pərwərdigarning aldida Uningdin qorkup, Uning namini seqinqanlar üqün əslətmə bolqan bir hatirə kitab yezildi»

— bu kitabni qəyərdə, asmanda yaki zeminda, yaki kim yazqanlıqı deyilmigən. ■ 3:17 Mıs. 19:5; Yh. 10:29; Yəx. 62:3; Fil. 4:1; 1Tes. 2:19

hizmitidə boloqanlar bilən bolmioqanlarni pərķ etələysilər.□

4

Ahirķi zaman — Pərwərdigarning küni

¹ — Qünki mana xu kün, humdandək köydürgüqi kün kelidu; hər bir təkəbburluk kılöuqi həm hər bir rəzillik kılöuqi pahaldək bolidu; xu kelidioqan kün ularni köydüriwetidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, — ularqa nə yiltiz nə xah qaldurulmaydu. ■ ² Lekin namimdin əyminidioqan silər üqün, qanatlırida xipa-dərman elip kelidioqan, həkqaniylikni parlitidioqan Quyax ornidin turidu; silər talaqa qıqıp bordaq mozaylardək kiyöqitip oynaysilər; □ ³ silər rəzillərnı qəyləp dəssiwetisilər; ular Mən təyyarlıoqan künidə tapinglar astida kül bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar.

□ **3:18 «Silər kaytip kelisilər»** — ahirķi zamanda, Israillarning qaldısınınə kaytip kelixi yaki ölümdin tirilixini kərsitidu. ■ **4:1** Yo. 2:10, 31; 3:15; Yəx. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Am. 8:9; Mat. 24:29; Ros. 2:20; Wəh. 6:12-13.

□ **4:2 «Namimdin əyminidioqan silər üqün, qanatlırida xipa-dərman elip kelidioqan, həkqaniylikni parlitidioqan Quyax ornidin turidu»** — «qanatlıri» bəlkim «həkqaniylikni parlitidioqan quyax»ning nurlirini kərsitidu. **«həkqaniylikni parlitidioqan Quyax»** — ibraniy tilida «həkqaniylik quyaxı» deyilidu. Məsihni kərsitidu, əlwəttə.

Ahirki dawat wə bexarət

⁴ — Mən Ҳорəb теқида пүткүл Исраил үқүн қulum Musoқа buyruoқan қanunni, yəni bəlgilimilər һəm һөкүmlərni yadinglarda tutunglar.■

⁵ — Mana, Pərwərdigarning uluq һəm dəһxətlik күni kelixtin awwal Mən silərgə Ilyas pəyoғəmbəрни əwətimən. ■ ⁶ U atilarning kənglini balilaroқа mayil, balilarning kənglini atilaroқа mayil қilidu; undaқ bolmioқanda Mən kelip yər yüzini қaroқax bilən uruwetimən.

■ 4:4 Қан. 6:3 ■ 4:5 Mat. 11:14; 17:11, 12, 13; Mar. 9:11, 12, 13; Luқа 1:17; 9:30; Wəһ. 11:3-12.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5